

PRIRUČNIK ZA MEDIJE

Evropska unija

Projekat finansira
Evropska unija

Ova publikacija je urađena uz pomoć Evropske unije.
Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost
EU info centra i ni u kom slučaju ne predstavlja
stanovišta Evropske unije.

Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini
Specijalni predstavnik Evropske unije u Bosni i Hercegovini

PRIRUČNIK ZA MEDIJE

Poštovane kolege novinari,

Namjena ovog priručnika je da bude koristan i pristupačan izvor informacija. Nadam se da će vam koristiti u izvještavanju o radu Evropske unije u Bosni i Hercegovini i napretku Bosne i Hercegovine ka članstvu u Evropskoj uniji.

Proces pristupanja će imati pozitivan i trajan utjecaj na sve segmente društva i od ključnog je značaja da se činjenice predstavljaju jasno i objektivno. Potrebno je da objasnimo korake koji se preduzimaju kao i razloge njihovog preduzimanja, a to jedino možemo uraditi kroz blisku i konstruktivnu saradnju sa nezavisnim, kritički nastrojenim i predanim novinarima.

Moj Odjel za komunikacije i ja se radujemo jačanju partnerstva sa kolegama novinarima dok zajedno radimo na predstavljanju tačnih i pravovremenih informacija o Evropskoj uniji građanima Bosne i Hercegovine.

S poštovanjem,

Ambasador Johann Sattler

*Šef Delegacije Evropske unije i specijalni predstavnik
Evropske unije u Bosni i Hercegovini*

Evropska unija bez Zapadnog Balkana nije potpuna, a odluka država članica EU da konačno s Albanijom i Sjevernom Makedonijom počnu pregovore o pristupanju dokaz je geostrateške važnosti regiona.

Josep Borrell Fontelles,
Visoki predstavnik /
potpredsjednik Evropske
komisije

Sadržaj

INSTITUCIJE EVROPSKE UNIJE	8
Evropski parlament	9
Evropsko vijeće	10
Vijeće Evropske unije	11
Evropska komisija	12
Druga tijela EU	13
POLITIKE EVROPSKE UNIJE	14
VANJSKA I SIGURNOSNA POLITIKA	15
POLITIKA SUSJEDSTVA I PROŠIRENJA	16
Proširenje Evropske unije	16
PRAVDA, POTROŠAČI I JEDNAKOST	17
JEDINSTVENO TRŽIŠTE I KONKURENTNOST	18
Jedinstveno tržište	18
Konkurentnost	19
POLJOPRIVREDA	20
ISTRAŽIVANJE I INOVACIJE, KULTURA, OBRAZOVANJE I MLADI	21
OKOLIŠ, POMORSTVO I RIBARSTVO	22
ENERGETIKA	23
HUMANITARNA POMOĆ I UPRAVLJANJE KRIZNIM SITUACIJAMA	24
OSTALI KOMESARI/ KOMESARKE	25
URED GLASNOGOVORNIKA	26
TERMINOLOŠKI RJEČNIK	27

INSTITUCIJE EVROPSKE UNIJE (EU)

Zemlje članice EU nezavisne su i suverene nacije koje su ujedinile svoj suverenitet i neke od nadležnosti za donošenje odluka prenijele na zajedničke institucije Evropske unije. Institucije vode rasprave, pregovaraju i uređuju pojedina pitanja od zajedničkog interesa na evropskom nivou. EU je, stoga, jedinstveno tijelo koje na svjetskoj sceni ima veću moć i uticaj nego što bi svaka od njezinih država članica mogla imati samostalno.

Ključne institucije Evropske unije su:

- **Evropska komisija**, sa komesarima iz svake države članice, zastupa interese EU kao cjeline;
- **Vijeće Evropske unije**, sastavljeno od ministara nacionalnih vlada EU koji tu mogu braniti i promovirati interese svojih država;
- **Evropsko vijeće**, koje čine predsjednici vlada ili država članica EU. Ono definira opće političke smjernice i prioritete EU, ali ne obavlja zakonodavne funkcije;
- **Evropski parlament**, bira ga direktno više od 445 miliona građana EU, koje zastupa.

Nove zakone može predlagati Evropska komisija, a te zakone moraju usvojiti Evropski parlament i Vijeće Evropske unije. Nakon usvajanja, na državama članicama i na Evropskoj komisiji je da ih provedu. Ostale institucije EU su Sud pravde, koji podržava vladavinu evropskoga prava, i Revizorski sud, koji provjerava finansiranje aktivnosti Unije.

Ovlaštenja i odgovornosti ovih institucija propisani su ugovorima, koji su osnova za sve što EU radi. Oni propisuju pravila i postupke koje institucije EU moraju pratiti. S ugovorima su se saglasili predsjednici država i/ili vlada svih članica Unije, a ratificirali su ih njihovi parlamenti.

Evropski parlament

Evropski parlament, sa 705 zastupnika i zastupnica, predstavlja glas svih građana i građanki Evropske unije i svih njenih članica. Od 1. februara/veljače 2020. godine države članice imaju ukupno 705 umjesto dosadašnjeg 751 zastupnika i zastupnicu, ostavljajući tako prostor za buduće proširenje Evropske unije. Građani i građanke direktno biraju članove i članice Parlamenta svakih pet godina.

Parlament ima tri glavne uloge:

- raspravlja i donosi evropske zakone, zajedno sa Vijećem, kroz takozvane „uobičajene zakonodavne procedure“;
- prati rad drugih institucija EU, naročito Komisiju, kako bi se utvrdilo da one rade na demokratski način;
- vodi rasprave i usvaja budžet EU, zajedno s Vijećem.

Prema Lisabonskom ugovoru, obim politika obuhvaćenih novim „uobičajenim zakonodavnim procedurama“ je povećan; na taj način se Parlamentu daje veći uticaj na sadržaj zakona u oblastima kao što su poljoprivreda, energetska politika, imigracije i fondovi EU. Parlament također mora dati odobrenje za druge važne odluke, kao što je odobrenje za pristupanje novih zemalja EU. On ima ovlasti da odobri ili odbije imenovanje predsjednika Komisije i komesara, te pravo da izglasa nepovjerenje Komisiji kao cjelini.

European Parliament

*Predsjednik Evropskog parlamenta
David Maria Sassoli (Italija)*

KONTAKT:

Direktor za medije i glasnogovornik
Evropskog parlamenta

Jaume Duch Guillot

Tel. u Briselu: +32 2 28 43000

Tel. u Strasbourgu: +33 3 88 174705

jaume.duch@europarl.europa.eu

Ured za medije Evropskog
parlamentu: +32 2 2833 000 ili
[http://www.europarl.europa.eu/
news/en/contacts-and-services](http://www.europarl.europa.eu/news/en/contacts-and-services)

Više informacija na internetskoj
stranici: [http://www.europarl.
europa.eu](http://www.europarl.europa.eu)

Evropsko vijeće

Evropsko vijeće pruža potreban poticaj razvoju EU i utvrđuje opće političke smjernice i prioritete. Ono ne izvršava zakonodavne funkcije. Većinu odluka donosi konsenzusom, osim ako nije drugačije propisano. Članice Evropskog vijeća, premijeri/ke i predsjednici/ce zemalja članica, sastaju se na polugodišnjoj osnovi. Predsjednik Komisije i visoka predstavnica Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku / zamjenik predsjednika Komisije također su uključeni u rad Evropskog vijeća.

Predsjednik Evropskog vijeća je
Charles Michel (Belgija).

KONTAKT:

Glasnogovornik predsjednika
Evropskog vijeća

Barend Leyts

Tel.: +32 2 281 51 50

Mob.: +32 486 22 6865

press.president@consilium.europa.eu

@BarendLeyts

Vijeće Evropske unije

Vijeće Evropske unije glavna je institucija za donošenje odluka u EU; Vijeće pregovara i donosi nove zakone Unije, ili ih po potrebi prilagođava, uz saglasnost Evropskog parlamenta, primjenom redovnog zakonodavnog postupka.

Vijeće Evropske unije odgovorno je za usklađivanje politika zemalja članica, za sklapanje međunarodnih sporazuma u ime EU, razvijanje zajedničke vanjske i sigurnosne politike na osnovu strateških smjernica koje utvrđuje Evropsko vijeće, te zajedno s Evropskim parlamentom donosi budžet EU. Predsjedavajući Vijeća Evropske unije rotira se svakih šest mjeseci. Hrvatska predsjedava Vijećem Evropske unije u periodu januar-juni/siječanj-lipanj 2020. godine. Njemačka će predsjedavanje preuzeti od jula/srpnja do decembra/prosinca 2020. godine.

Vijeće je institucija EU gdje zasjedaju predstavnici vlada zemalja članica, odnosno ministri i ministrice iz svake zemlje članice koji su odgovorni za određeno područje. Vijeće se sastaje u 10 različitih „konfiguracija“, zavisno od teme rasprave (poljoprivreda i ribarstvo, konkurentnost, ekonomija i finansije, obrazovanje, mladi i kultura, zapošljavanje, socijalna politika, zdravlje i potrošačka pitanja, zaštita okoliša, vanjski poslovi, opći poslovi, pravosuđe i unutrašnji poslovi, saobraćaj, telekomunikacije i energetika).

Council of the
European Union

KONTAKT:

Press ured

Glavni sekretarijat

Tel.: +32 22816319

Fax.: +32 22818026

press.office@consilium.europa.eu

Za više informacija:

<http://www.consilium.europa.eu>

Evropska komisija

Evropska komisija politički je nezavisna institucija koja predstavlja i zastupa interese Unije kao cjeline. Ona predlaže nove zakone Evropskom parlamentu i Vijeću Evropske unije, te osigurava da se zakoni EU u zemljama članicama primjenjuju na pravi način. Evropska komisija ima 27 članova Kolegija komesara, uključujući predsjednika i potpredsjednike, koji se postavljaju svakih pet godina. Komisija je podijeljena u resorne odjele, odnosno glavne uprave (GU), koje su odgovorne za različita područja politike. Glavne uprave razvijaju i provode politiku, pravo i programe finansiranja EU, te upravljaju programima politike, zakona i finansiranja EU.

Evropska komisija politički je odgovorna Evropskom parlamentu, koji ima ovlast da je raspusti izglasavanjem odluke o nepovjerenju. Evropska komisija učestvuje na svim sjednicama Evropskog parlamenta, na kojima mora pojasniti i opravdati svoje politike.

*Predsjednica Evropske komisije je **Ursula von der Leyen** (Njemačka).*

KONTAKT:

Glavni glasnogovornik Evropske komisije

Eric Mamer

Tel.: +32 2 2994073

Mob.: +32 498 99 4073

eric.mamer@ec.europa.eu

@MamerEric

Internetska stranica za medije:

https://ec.europa.eu/info/contact/press-services/press-contacts/press-contacts-spokespersons-service_en

Za više informacija:

<http://ec.europa.eu/>

https://ec.europa.eu/commission/interim_en

Uz ove institucije, EU ima i brojna druga tijela koja imaju specijalizirane uloge:

- Evropski ekonomski i socijalni odbor – predstavlja civilno društvo, poslodavce i zaposlenike (<http://www.eesc.europa.eu>)
- Odbor regija – predstavlja regionalne i lokalne vlasti (<http://cor.europa.eu>)
- Evropska investicijska banka – finansira investicijske projekte EU i pomaže malim preduzećima kroz Evropski investicijski fond (<http://www.eib.org>)
- Evropska centralna banka – odgovorna je za evropsku monetarnu politiku (<http://www.ecb.europa.eu>);
- Evropski ombudsman – istražuje pritužbe u vezi s lošim upravljanjem institucija i tijela EU (<http://www.ombudsman.europa.eu>)
- Evropski nadzornik zaštite podataka – čuva privatnost ličnih/osobnih podataka (<https://edps.europa.eu/>)
- Ured za službene publikacije Evropske zajednice – objavljuje informacije o EU (<https://op.europa.eu/>)
- Evropski ured za odabir osoblja – zapošljava osoblje u institucijama i drugim tijelima EU (<https://epso.europa.eu/>)
- Evropska škola za javnu upravu – pruža obuku u specifičnim oblastima za članove institucija i drugih tijela EU (<http://europa.eu/eas>)

Osim toga, osnovane su i specijalizirane agencije koje se bave tehničkim, naučnim i menadžerskim zadacima.

POLITIKE EVROPSKE UNIJE

EU aktivno radi i provodi politike na raznim poljima, od ljudskih prava do saobraćaja i trgovine. U nastavku slijedi sažetak onoga što EU radi u pojedinim oblastima koje bi mogle biti od glavnog interesa za bosanskohercegovačke medije.

VANJSKA I SIGURNOSNA POLITIKA

Evropska unija razvila je jedinstvenu vanjsku i sigurnosnu politiku, koja omogućava svim zemljama članicama da govore i djeluju kao jedinstveno tijelo u međunarodnim poslovima. Uloga vanjske i sigurnosne politike EU jeste očuvanje mira i jačanje međunarodne sigurnosti, promocija međunarodne saradnje te razvoj i učvršćivanje demokratije, vladavine prava i uvažavanja ljudskih prava i temeljnih sloboda. Cjelokupna politika bazira se na diplomatiji koja je potpomognuta trgovinom, humanitarnim radom i, kad je to potrebno, sigurnosnim i odbrambenim instrumentima za rješavanje sukoba i uspostavljanje međunacionalnog razumijevanja.

Evropsko vijeće donosi odluke o ovim pitanjima, sastaje se četiri puta godišnje i definira načela i opće smjernice politike. Vanjska i sigurnosna politika dodatno je ojačana Lisabonskim ugovorom iz 2009. godine, koji je ustanovio funkciju Visokog predstavnika za vanjsku i sigurnosnu politiku te formirao Evropsku službu vanjskih poslova (EEAS), koja potpomaže i podržava rad Visokog predstavnika.

*Visoki predstavnik za vanjsku i sigurnosnu politiku/potpredsjednik Evropske komisije je **Josep Borrell Fontelles** (Španija).*

KONTAKT:

Glavni glasnogovornik za vanjsku i sigurnosnu politiku

Peter Stano

Mob.: +32 (0) 460 75 45 53

E -mail: peter.stano@ec.europa.eu
@ExtSpoxEU

Za više informacija:

https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/area/press_en, https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/borrell-fontelles_en

POLITIKA SUSJEDSTVA I PROŠIRENJE

Proširenje Evropske unije

Proširenje je jedno od najmoćnijih političkih instrumenata EU. Svi evropski građani i građanke imaju koristi od toga da njihovi susjedi imaju stabilne demokratije i napredne tržišne privrede. Proširenje je pažljivo vođen proces, koji pomaže transformaciji uključenih zemalja i doprinosi miru, stabilnosti, napretku, demokratiji, ljudskim pravima i vladavini prava širom Evrope.

Prema Članu 49. Ugovora o Evropskoj uniji, svaka evropska država može podnijeti zahtjev za članstvo ukoliko poštuje principe slobode, demokratije, poštivanja ljudskih prava i osnovnih sloboda, te vladavinu prava, principe koji su zajednički državama članicama (Član 6.1 Ugovora o EU). Pristupanje EU, međutim, može uslijediti jedino ukoliko evropska država ispunjava sve kriterije pristupanja koji su utvrđeni na Evropskom vijeću u Kopenhagenu 1993. godine i ponovno potvrđeni na Evropskom vijeću u Madridu 1995. godine.

*Komesar za proširenje i evropsku politiku susjedstva je **Olivér Várhelyi** (Mađarska).*

KONTAKT:

Glasnogovornica EEAS za politiku susjedstva i proširenje

Ana Pisonero

Tel.: +32 2 295 43 20

Mob.: +32 460 75 4320

ana.pisonero-hernandez@ec.europa.eu

@anapisonero

Za više informacija:

http://ec.europa.eu/enlargement/index_en.htm

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/varhelyi_en

PRAVDA, POTROŠAČI I JEDNAKOST

Evropska unija zasnovana je na snažnom globalnom angažmanu u promociji i zaštiti ljudskih prava, demokratije i vladavine prava. Održivi mir, razvoj i prosperitet ne mogu postojati bez poštivanja ljudskih prava. Ova obaveza temelj je svih unutrašnjih i vanjskih politika Evropske unije. Evropska unija na ljudska prava gleda kao na univerzalna i nedjeljiva. Aktivno promovira i brani ljudska prava, kako unutar svojih granica tako i u odnosima sa drugim, zemljama nečlanicama.

Zemlje koje se žele pridružiti EU moraju poštivati ljudska prava. Svi sporazumi o saradnji (i trgovini) sa trećim zemljama sadrže odredbu koja propisuje poštivanje ljudskih prava kao ključni element u odnosima strana potpisnica. Ovo su samo dva primjera koja pokazuju kako poštivanje ljudskih prava predstavlja glavnu okosnicu vanjskih poslova EU.

Potpredsjednica i povjerenik za vrijednosti i transparentnost, pravdu, potrošače i jednakost je
Věra Jourová (Češka Republika).

KONTAKT:

Glasnogovornik – Pravda, jednakost i vladavina prava

Christian Wigand

Tel.: +32 2 29 62253

Mob.: +32 460 764 700

christian.wigand@ec.europa.eu

Za više informacija:

<http://europa.eu/pol/rights/http://fra.europa.eu/>

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/node/46/announcements_en

JEDINSTVENO TRŽIŠTE I KONKURENTNOST

Jedinstveno tržište

Jedinstveno tržište Evropske unije (poznato i kao Unutrašnje tržište) omogućilo je da se ljudi, robe, usluge i novac u EU slobodno kreću kao unutar jedne zemlje. Međusobno priznanje igra ključnu ulogu u uklanjanju trgovačkih barijera. Građani EU mogu studirati, živjeti, kupovati, raditi i otići u penziju u svakoj zemlji EU i uživati u bogatoj paleti proizvoda iz cijele Evrope.

Kako bi se kreiralo jedinstveno tržište, između zemalja članica EU uklonjeno je stotine tehničkih, pravnih i birokratskih barijera slobodnoj trgovini i kretanju. Istovremeno, zahvaljujući raznim evropskim konkurencijskim i regulatornim tijelima, EU se stara da ove veće slobode ne ugroze pravičnost, zaštitu potrošača i okoliš.

*Komesar za unutrašnje tržište, industriju, poduzetništvo i mala i srednja preduzeća je **Thierry Breton** (Francuska)*

KONTAKT:

Glasnogovornica – Unutrašnje tržište, odbrambena industrija i svemir

Sonya Gospodinova

Tel.: +32 2 296 69 53

Mob.: +32 460 76 69 53

sonya.gospodinova@ec.europa.eu
[@GospodinovaEU](mailto:GospodinovaEU)

Za više informacija:

https://europa.eu/european-union/topics/single-market_en

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/breton_en

Konkurentnost

Evropska komisija, zajedno sa tijelima za konkurenciju država članica, donosi pravila koja bi osigurala da se sva preduzeća nadmeću pravično i ravnopravno, od čega najveću korist imaju sama preduzeća i krajnji potrošači te evropska ekonomija u cjelini. Pravila EU o konkurenciji osmišljena su da osiguraju poštene i jednake uslove za preduzeća, a istovremeno da ostave prostor za inovacije, jedinstvene standarde i razvoj malih preduzeća. Evropska komisija prati i istražuje prakse protiv konkurencije, spajanja i državnu pomoć kako bi se osigurali jednaki uslovi za poslovanje u EU, istovremeno osiguravajući izbor i poštene cijene za potrošače. Bolje funkcioniranje znači bolje rezultate i najveću korist za kompanije, potrošače i evropsku ekonomiju u cjelini.

Komesar za konkurenciju je
Margrethe Vestager (Danska).

KONTAKT:

Glasnogovornica za konkurenciju i Eurostat

Arianna Podesta

Tel.: +32 2 298 70 24

Mob.: +32 460 76 03 78

arianna.podesta@ec.europa.eu
@arianna_podesta

Za više informacija:

https://ec.europa.eu/competition/index_en.htm

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/vestager_en

POLJOPRIVREDA

Poljoprivredna politika EU – zajednička poljoprivredna politika – ima više ciljeva:

- pomaže poljoprivrednicima da proizvedu dovoljne količine hrane za Evropu;
- kontroliše sigurnost hrane (na primjer kroz mogućnost praćenja porijekla hrane);
- štiti poljoprivrednike od pretjerane nestabilnosti cijena i tržišnih kriza;
- pomaže modernizaciju farmi;
- pomaže opstanak ruralnih zajednica sa različito razvijenim ekonomijama;
- stvara i održava radna mjesta u prehrambenoj industriji;
- štiti okoliš i brine o dobrobiti životinja.

Posljednjih decenija poljoprivredna politika EU značajno je evoluirala kako bi pomogla poljoprivrednicima da se nose s novim izazovima i kako bi odgovorila na promjenu javnog mnjenja. Provedene reforme znače da danas poljoprivrednici odluke donose na osnovu potražnje na tržištu, a ne na osnovu odluka donesenih u Briselu. Poljoprivredna politika EU pokriva širok raspon područja, uključujući kvalitet hrane, sljedivost, trgovinu i promociju poljoprivrednih proizvoda farmi unutar EU. Politika EU poljoprivrednicima nudi savjete o investiranju i inovacijama, kako bi im pomogla u njihovim zadacima.

*Komesar za poljoprivredu i ruralni razvoj je **Janusz Wojciechowski** (Poljska).*

KONTAKT:

Glasnogovornik za poljoprivredu i ruralni razvoj

Daniel Rosario

Tel.: +32 2 29 56185

Mob.: +32 460 764 267

daniel.rosario@ec.europa.eu

@danielrosarioEU

Za više informacija:

http://europa.eu/pol/av/index_en.htm

http://ec.europa.eu/avpolicy/index_en.htm

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/wojciechowski_en

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/wojciechowski_en

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/wojciechowski_en

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/wojciechowski_en

ISTRAŽIVANJE I INOVACIJE, KULTURA, OBRAZOVANJE I MLADI

Inovacije čine središte strategije EU u kreiranju ekonomskog rasta i zapošljavanja. Evropski fond za strateška ulaganja otvoren je 2015. godine, sa početnom 21 milijardom eura sredstava, koje je obezbijedila EU. To će rasti zahvaljujući multiplikacijskom efektu koji se postiže privlačenjem privatnih i javnih investitora, što je pokrenulo investicije veće od 315 milijardi eura tokom tri godine. Planirano je da se već nakon godinu dana obezbijedi više od 138 milijardi eura novih ulaganja širom EU – od velikih kompanija koje zapošljavaju stotine ljudi do lokalnih malih i srednjih preduzeća kojima je potreban kapital za razvoj njihovih ideja. S obzirom na dosadašnji uspjeh plana, Komisija, budući da je posvećena udvostručenju fonda, predložila je povećanje cilja na najmanje 500 milijardi eura do 2020. godine, uz obavezu da ga udvostruči na 630 milijardi eura najkasnije do 2022. godine.

EU radi na očuvanju evropske zajedničke kulturne baštine i pomaže da ona postane dostupna svima. Također podržava i promovira umjetnost i kreativne industrije u Evropi. Podrška za umjetničku i kreativnu industriju ima oblik programa koji pomaže da se izvuče maksimum iz digitalnih tehnologija i tržišta EU; finansiranje pomoći za istraživačke projekte; podrške za saradnju s partnerima iz EU i izvan EU. Program Kreativna Evropa pomaže evropsku kinematografiju, umjetnost i kreativnu industriju, obezbjeđujući više radnih mjesta i razvoj kroz uspješne programe MEDIA, MEDIA mundus i Kultura. Bosna i Hercegovina je dio programa Kreativna Evropa. Zemlje EU odgovorne su za vlastite sisteme obrazovanja i osposobljavanja, ali EU im pomaže da postavie zajedničke ciljeve i razmijene dobre prakse. Program Erasmus+ osmišljen je s ciljem borbe protiv nezaposlenosti mladih tako što se unaprijede vještine, a time i zapošljivosti mladih. Bosna i Hercegovina je zemlja partner u programu Erasmus+.

*Komesar za istraživanje, nauku, inovacije, kulturu, obrazovanje i mlade je **Maryia Gabriel** (Bugarska).*

KONTAKT:

Glasnogovornik

Johannes Bahrke

Tel.: +32 2 295 86 15

Mob.: +32 460 75 86 15

johannes.bahrke@ec.europa.eu

@jb_bax

Za više informacija:

https://europa.eu/european-union/topics/research-innovation_en

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/gabriel_en

OKOLIŠ, POMORSTVO I RIBARSTVO

EU ima neke od najviših svjetskih standarda za zaštitu okoliša. Politika zaštite okoliša pomaže zelenoj ekonomiji EU, zaštiti prirode, zaštiti zdravlja i kvaliteta života ljudi koji žive u EU. Kao ključni globalni faktor, EU ima i ključnu ulogu u međunarodnim naporima da se promovira održivi razvoj na globalnom nivou.

*Komesar za zaštitu okoliša, pomorstva i ribarstva je **Virginijus Sinkevičius** (Litvanija).*

KONTAKT:

Glasnogovornica

Vivian Loonela

Tel.: +32 2 296 67 12

Mob.: +32 460 76 67 12

vivian.loonela@ec.europa.eu

Za više informacija:

<http://europa.eu/pol/env/index>

[https://europa.eu/european-union/
topics/environment_en](https://europa.eu/european-union/topics/environment_en)

<http://ec.europa.eu/>

[https://ec.europa.eu/commission/
commissioners/2019-2024/](https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/)

[sinkevicius_en](#)

ENERGETIKA

Energenti slobodno prelaze granice država Evropske unije. Nove tehnologije, mjere za efikasnost energenata te obnovljena infrastruktura pomažu smanjenju troškova domaćinstava, stvaraju nova radna mjesta i znanja i podupiru rast i izvoz. Evropa nastoji postati ekološki osviještena ekonomija sa niskim udjelom ugljika. Takva Evropa će utisnuti put proizvodnji obnovljive energije i doprinijeti borbi protiv zagrijavanja planete.

Zamjenica predsjednika i komesar Energetske unije je **Kadri Simson** (Estonija).

KONTAKT:

Glasnogovornik

Tim McPhie

Tel.: +32 2 295 86 02

Mob.: +32 460 75 86 02

tim.mcphie@ec.europa.eu

Za više informacija:

https://europa.eu/european-union/topics/energy_en

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/simson_en

HUMANITARNA POMOĆ I UPRAVLJANJE KRIZNIM SITUACIJAMA

Evropska komisija je 2010. godine uspostavila jači i efikasniji evropski mehanizam za pomoć u slučaju katastrofa. Sada i o pružanju humanitarne pomoći i o civilnoj zaštiti brine jedna organizacija, što je čini efikasnijom. Odjel za humanitarnu pomoć i civilnu zaštitu Evropske komisije (ECHO) odgovoran je za raspodjelu pomoći koju finansira EU.

Komesar je evropski koordinator za krizne situacije; njegova uloga je jačanje Centra za koordinaciju odgovora na krizne situacije kao jedinstvenog središte EU za odgovor na krizne situacije. Mehanizam civilne zaštite EU – „rescEU“ koristi se u potpunosti.

Komisija za upravljanje kriznim situacijama koordinira rad na boljoj prevenciji i spremnosti za vanredne situacije podržavajući države članice i razvijajući strategije rizika od katastrofe, kao i poboljšanja pristupa sistemima ranog upozoravanja. Podržava zemlje koje su najviše izložene klimatskim promjenama da se prilagode i povećaju svoju otpornost na osnovu stručnosti i znanja o evropskom radu s humanitarnom pomoći nakon prirodnih katastrofa.

Ova komisija promovira i razvija integrirani pristup krizama tako da se politike bave hitnim rješenjima kao i dugoročnim rješenjima.

Širom svijeta zagovara podršku međunarodnom humanitarnom pravu.

*Komesar za humanitarnu pomoć i upravljanje kriznim situacijama je **Janez Lenarčič** (Slovenija).*

KONTAKT:

Glasnogovornik

Balazs Ujvari

Tel.: +32 2 296 53 22

+32 2 295 45 78

Mob.: +32 460 76 02 96

balazs.ujvari@ec.europa.eu

Za više informacija:

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/lenarcic_en

OSTALI KOMESARI/KOMESARKE

EVROPSKI ZELENİ PLAN

Izvršni potpredsjednik
Evropske komisije:

Frans Timmermans
(Nizozemska)

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/timmermans_en

EKONOMSKA PITANJA

Izvršni potpredsjednik
Evropske komisije:

Valdis Dombrovskis (Latvija)

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/dombrovskis_en

MEĐUINSTITUCIONALNI ODNOSI I PLANIRANJE

Potpredsjednik Evropske
komisije:

Maroš Šefčovič (Slovačka)

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/sefcovic_en

DEMOKRATIJA I DEMOGRAFIJA

Potpredsjednica Evropske
komisije:

Dubravka Šuica (Hrvatska)

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/suica_hr

ZAŠTITA EVROPSKOG NAČINA ŽIVOTA

Potpredsjednik Evropske
komisije:

Margaritis Schinas (Grčka)

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/schinas_en

BUDŽET I ADMINISTRACIJA

Komesar:

Johannes Hahn (Austrija)

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/hahn_en

TRGOVINA

Komesar:

Phil Hogan (Irska)

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/hogan_en

RAD I SOCIJALNA PRAVA

Komesar:

Nicolas Schmit (Luksemburg)

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/schmit_en

EKONOMIJA

Komesar:

Paolo Gentiloni (Italija)

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/gentiloni_en

KOHEZIJA I REFORME

Komesarka:

Elisa Ferreira (Portugal)

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/gentiloni_en

ZDRAVSTVO I SIGURNOST HRANE

Komesarka:

Stella Kyriakidou (Kipar)

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/kyriakides_en

PRAVOSUĐE

Komesar:

Didier Reynders (Belgija)

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/reynders_en

JEDNAKOST

Komesarka:

Helena Dalli (Malta)

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/dalli_en

UNUTRAŠNJI POSLOVI

Komesarka:

Ylva Johansson (Švedska)

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/johansson_en

PROMET

Komesarka:

Adina Vălean (Rumunija)

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/valean_en

MEĐUNARODNA PARTNERSTVA

Komesarka:

Jutta Urpilainen (Finska)

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/urpilainen_en

URED GLASNOGOVORNIKA

Ured glasnogovornika (SPP) predstavlja službeni glas Evropske komisije u obraćanju medijima. Pruža informacije o političkim prioritetima i o odlukama Komisije, organizira konferencije za medije i objavljuje materijale za medije.

Ova služba (SPP) djeluje pod političkim ovlaštenjima predsjednika Komisije i u saradnji sa nacionalnim predstavništvima Evropske komisije. Glavni glasnogovornik Komisije je ujedno i šef SPP-a koji ima jednog zamjenika, troje glasnogovornika zaduženih za koordinaciju, te do 13 glasnogovornika/ca i do 30 novinara/ki. SPP ima jedinicu koja je zadužena za uređivanje multimedija, za govore i vezu s predstavničkim uredima Komisije u zemljama članicama. Predstavnički uredi zaduženi su za komunikaciju s nacionalnim i lokalnim medijima, uz blisku saradnju sa SPP-om.

Glavni glasnogovornik

Eric Mamer

Tel.: +32 2 299 40 73

Mob.: +32 498 99 40 73

Email: eric.mamer@ec.europa.eu

Više informacija na: [https://
ec.europa.eu/info/contact/press-
services/press-contacts/press-
contacts-spokespersons-service_en](https://ec.europa.eu/info/contact/press-services/press-contacts/press-contacts-spokespersons-service_en)

TERMINOLOŠKI RJEČNIK

Acceding Country/ Zemlja pristupnica:

To je zemlja kandidat koja je zadovoljila Kopenhagenske kriterije, koja je dovršila pregovore i koja je potpisala Ugovor o pristupanju Evropskoj uniji.

Accession Treaty/ Ugovor o pristupanju:

Ugovor o pristupanju potpisuje se po završetku pristupnih pregovora. Do pristupanja, međutim, ne dolazi automatski, pošto Ugovor treba da ratificiraju države članice i zemlja kandidat. Ugovor propisuje uslove i aranžmane pristupanja, uključujući prava i obaveze nove države članice te prilagođavanje institucijama EU.

Acquis Communautaire/ Pravna stečevina:

Francuski pojam koji označava prava i obaveze svih zemalja EU. Stečevina obuhvata sve ugovore i zakone EU, međunarodne ugovore, standarde, presude Evropskog suda pravde, odredbe o osnovnim pravima i principe ugrađene u ugovorima, kao što je jednakost i odsustvo diskriminacije. Ukratko – zakon Evropske unije. Prema tome, “prihvatanje pravne stečevine” znači uvrštavanje zakona Evropske unije u nacionalno zakonodavstvo i njihovu dosljednu primjenu. Prihvatanje i provedba pravne stečevine predstavljaju osnov za pregovore o pristupanju, koji se organiziraju prema različitim područjima politika – „poglavljima stečevine (*acquis*)”.

Avis (Opinion) / Avis (Mišljenje):

Nakon analize odgovora na Upitnik koji joj je država dostavila, mišljenje Evropske komisije može:

- preporučiti dodjeljivanje statusa kandidata državi i početak pregovora;
- preporučiti status kandidata, ali postaviti ključne prioritete kao uslov za određivanje
- datuma početka pregovora;
- postaviti ključne prioritete kao uslov za dobivanje statusa kandidata;
- ponuditi i druge moguće opcije.

Brexit:

Velika Britanija napustila je Evropsku uniju 31. januara/siječnja 2020. godine.

Više informacija na internetskoj stranici: https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership_en

Candidate Country/ Zemlja kandidat:

Odnosi se na zemlju čiji je zahtjev za pristupanje Evropskoj uniji službeno prihvaćen. Trenutno postoji pet zemalja kandidata: Albanija, Sjeverna Makedonija, Crna Gora, Srbija i Turska. Prije nego što se pridruži EU, zemlja kandidat mora zadovoljiti Kopenhagenske kriterije za članstvo i dovršiti pregovore o pristupanju.

Copenhagen Criteria / Kopenhagenski kriteriji:

Na sastanku u Kopenhagenu u junu 1993. godine čelnici EU su postavili tri kriterija koje svaka zemlja kandidat mora ispuniti želi li postati članica EU. Prvo, mora imati stabilne institucije koje garantiraju demokratiju, vladavinu prava, poštovanje ljudskih prava i prava manjina.

Drugo, mora imati funkcionalnu tržišnu privredu. Treće, mora usvojiti pravnu stečevinu i podupirati različite ciljeve Evropske unije. Kriteriji iz Madrida su dopunili Kopenhagenske kriterije.

European Citizenship / Evropsko državljanstvo:

Građani zemalja članica EU posjeduju i državljanstvo svoje države i državljanstvo EU.

European Citizens' Initiative/ Evropska građanska inicijativa:

Evropska građanska inicijativa omogućava jednom milionu građana iz minimalno sedam država članica EU da od Evropske komisije direktno zatraže da predloži za njih relevantnu zakonodavnu inicijativu u području nadležnosti EU. Cilj joj je omogućiti da građanske inicijative zaista predstavljaju javno mnjenje EU.

European Union/Evropska unija:

Evropska unija osnovana je 1993. godine Ugovorom iz Maastrichta, koji je proširio opseg djelovanja Evropske ekonomske zajednice u područje vanjske i sigurnosne politike te omogućio osnivanje Evropske centralne banke i uvođenje eura kao zajedničke valute. Lisabonski ugovor spojio je Zajednicu i Evropsku uniju u jednu političku organizaciju, Uniju koja pokriva sva područja saradnje i daje pravni legitimitet EU zahvaljujući kojem može pregovarati sa državama i drugim pravnim osobama u svim područjima jurisdikcije.

European Integration/ Evropske integracije:

Pojam označava povezivanje evropskih zemalja i ljudi. U Evropskoj uniji to znači da zemlje ujedinjuju svoje resurse i zajednički donose mnoge odluke. Zajedničko donošenje odluka odvija se kroz interakciju između institucija Unije (Parlament, Vijeće, Komisija itd.).

EEA/EEP:

Skraćenica koja označava Evropski ekonomski prostor (*European Economic Area* – EEA), koji čine Evropska unija i sve zemlje EFTA, osim Švicarske. Sporazum o EEA, koji je stupio na snagu 1. januara/siječnja 1994, omogućava da se Island, Lihtenštajn i Norveška koriste pogodnostima zajedničkog tržišta, ali da pritom nemaju sve povlastice i odgovornosti koje imaju zemlje članice EU-a.

EEC/EEZ:

Skraćenica za Evropsku ekonomsku zajednicu – jednu od tri evropske zajednice osnovane 1957. godine s ciljem ekonomske integracije Evrope. Prvobitno je okupljala šest zemalja: Belgiju, Francusku, Njemačku, Italiju, Luksemburg i Nizozemsku. Kada je 1993. godine Ugovor iz Maastrichta stupio na snagu, EEZ je preimenovana u Evropsku zajednicu (EZ), koja čini osnovu današnje Evropske unije.

Enlargement/Proširenje:

Evropsku uniju danas čini 27 zemalja članica. Povećanje broja država članica naziva se proširenje, a odvijalo se u nekoliko navrata:

- 1973. Danska, Irska, Ujedinjeno Kraljevstvo
- 1981. Grčka
- 1986. Portugal, Španija
- 1995. Austrija, Finska, Švedska
- 2004. Kipar, Češka, Estonija, Latvija, Litvanija, Mađarska, Malta, Poljska,
- Slovačka i Slovenija
- 2007. Bugarska i Rumunija
- 2013. Hrvatska

Eurobarometer/Eurobarometar:

Služba Evropske komisije koja je osnovana 1973. godine sa zadatkom da mjeri i analizira trendove javnog mnjenja u svim zemljama članicama i zemljama kandidatkinjama. Evropskoj komisiji je bitno da zna šta javnost misli o postupku donošenja novih zakona, odluka i kako ocjenjuje rad Komisije. Eurobarometar se služi anketama i praćenjem ciljnih grupa. Istraživanja Eurobarometra se objavljuju svake godine u više od 100 izvještaja.

Za više informacija posjetite:
http://ec.europa.eu/public_opinion/index_en.htm

Eurozone/Eurozona:

To je neslužbeni naziv za evropsku monetarnu uniju; čine je države članice EU koje su usvojile euro kao svoju valutu i zadovoljile kriterije konvergencije (Kriteriji iz Mastrihta). Za sad su to Austrija, Belgija, Kipar, Estonija, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Italija, Irska, Latvija, Litvanija, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Portugal, Slovačka, Slovenija i Španija.

Ostale članice EU (osim Danske) pridružit će se nakon što ispune kriterije.

European Green Deal / Evropski zeleni plan

Klimatske promjene i degradacija okoliša egzistencijalna su prijetnja Evropi i svijetu. Da bi prevladala ove izazove, Evropi treba nova strategija rasta koja će pretvoriti Uniju u modernu, učinkovitu i konkurentnu ekonomiju, što uključuje:

- nultu emisiju stakleničkih plinova do 2050. godine,
- odvajanje ekonomskog rasta od upotrebe resursa, i
- da ni jedna osoba i ni jedno mjesto nisu prepušteni sami sebi.

Evropski zeleni plan pruža smjernice sa aktivnostima usmjerenim na:

- povećanje efikasne upotrebe resursa prelaskom na čistu, cirkularnu ekonomiju i
- oporavak biološke raznolikosti i smanjenje zagađenja.

Evropski zeleni plan predviđa potrebna ulaganja i raspoložive alate za finansiranje, te objašnjava kako osigurati pravednu i inkluzivnu tranziciju.

EU će biti klimatski neutralna do 2050. godine. Kako bi se ovo postiglo, predložen je Evropski zakon o klimi, koji političku obavezu pretvara u zakonsku i pokreće ulaganja.

Za postizanje ovog cilja bit će potrebne akcije svih sektora ekonomije, uključujući:

- ulaganje u ekološki prihvatljive tehnologije,
- podršku industriji u uvođenju inovacija,
- uvođenje čistijih, jeftinijih i zdravijih oblika privatnog i javnog prevoza,
- dekarbonizaciju energetskog sektora,
- izgradnju energetski efikasnijih objekata,
- rad sa međunarodnim partnerima na poboljšanju globalnih ekoloških standarda.

EU će također pružiti finansijsku i tehničku podršku i pomoć ljudima, poslovnim subjektima i regijama koji su najviše pogođeni procesom prelaska na zelenu ekonomiju. To se naziva Mehanizam pravedne tranzicije i pomoći će da se mobilizira najmanje 100 milijardi eura u razdoblju od 2021. do 2027. godine za najugroženije regije.

Four Freedoms/Četiri slobode:

Jedno od najvećih postignuća EU je stvaranje područja bez unutrašnjih granica, te unutrašnjeg tržišta u kojem se ljudi, roba, usluge i kapital mogu slobodno kretati.

Harmonization/ Harmonizacija (Usklađivanje):

U Evropskoj uniji harmonizacija je ključni koncept za stvaranje zajedničkih standarda na cijelom unutrašnjem tržištu i uspostavljanje identičnih pravila u mnogim područjima upravljanja. Sve zemlje koje žele da se pridruže EU moraju uskladiti svoje propise sa propisima EU i osigurati njihovo dosljedno provođenje.

Lisbon Treaty/Lisabonski ugovor:

Posljednja reforma pravnog i institucionalnog sistema EU urađena je na osnovu Lisabonskog ugovora, koji je stupio na snagu 1. decembra/prosinca 2009. godine. Ovaj ugovor uspostavio je pravni i politički okvir za funkcioniranje EU u budućnosti.

Njime je izmijenjen Ugovor iz Maastrichta (1993), poznat i kao Ugovor o Evropskoj uniji (TEU), i Rimski ugovor (1958), poznat i kao Ugovor o Evropskoj zajednici (TEEC). Nakon Lisabona, Rimski ugovor je preimenovan u Ugovor o funkcioniranju Evropske unije (TFEU). Lisabonski ugovor uslijedio je nakon Ugovora iz Nice, Ugovora iz Amsterdama, Ugovora iz Maastrichta, Jedinственог evropskog akta i Rimskog ugovora. Lisabonskim ugovorom ukinuta je Evropska zajednica, čije su ovlasti i institucije prenesene na novu „Uniju“, koja je također pravno lice. Lisabonskim ugovorom ukinuta je prijašnja struktura od „tri stupa“ u evropskim ugovorima, koja je sastojala od jednog stupa s nadnacionalnom Zajednicom i dva područja vanjske i sigurnosne politike na jednoj strani te pravosuđem i unutrašnjim poslovima na drugoj strani, gdje su zemlje članice sarađivale na međuvladinoj osnovi.

Lisbon Strategy/ Lisabonska strategija:

Na sastanku Evropskog vijeća održanom u Lisabonu u martu/ožujku 2000. godine, čelnici EU postavili su cilj da EU do 2010. godine postane najdinamičnija i najkonkurentnija privreda svijeta utemeljena na znanju. Lisabonska strategija obuhvata područja poput istraživanja, obrazovanja, pristupa Internetu i *on-line* (internetskog) poslovanja. Do 2010. godine većina ciljeva nije ostvarena.

Maastricht Criteria/ Kriteriji iz Maastrichta:

Ugovor iz Maastrichta postavlja pet kriterija kojih se evropske zemlje moraju pridržavati žele li uvesti euro, jedinstvenu valutu Evropske unije. Ti kriteriji su sljedeći:

- Inflacija ne smije za više od 1,5% prelaziti prosječnu stopu inflacije u tri države članice s najnižom inflacijom u prethodnoj godini;
- Državni budžetski deficit mora biti na 3% ili manji od 3% bruto nacionalnog proizvoda (BNP);
- Državni javni dug ne smije biti veći od 60% bruto domaćeg proizvoda. Međutim, i zemlja koja ima veći dug može uvesti euro ako joj je nivo duga u stalnom padu;

- Dugoročne kamatne stope ne smiju biti veće od 2% iznad stope u tri države članice EU s najnižom inflacijom u prethodnoj godini;
- Nacionalna valuta mora ući u ERM2 (kursni mehanizam) dvije godine prije uvođenja eura.

Madrid Criteria/Madriidski kriterij:

Kriteriji za članstvo zahtijevaju da zemlja kandidat osigura uslove za integraciju tako što će prilagoditi svoju administrativnu strukturu kako je to naglašeno na sastanku Evropskog vijeća u Madridu 1995. godine. Iako je važno da se zakoni Evropske zajednice transponiraju u nacionalno zakonodavstvo, još je važnije da se zakoni efikasno provode uz pomoć odgovarajućih administrativnih i pravosudnih struktura.

Membership application/ Zahtjev za članstvo:

Država koja želi pristupiti EU šalje službeni zahtjev Vijeću EU. Na osnovu odgovorā iz Upitnika koje ta država dostavi, Evropska komisija priprema mišljenje (Avis). Ukoliko je mišljenje Komisije pozitivno, državi se dodjeljuje status kandidata i može se odrediti datum za otvaranje pregovora o pristupanju.

Questionnaire / Upitnik:

Nakon zahtjeva Vijeća, Komisija priprema Upitnik, koji sadrži nekoliko hiljada pitanja koja pokrivaju sva područja politike EU i kriterije za pristupanje. Vlasti države koja je podnijela zahtjev za članstvo u EU treba da daju svoje odgovore u zadanom roku. Cilj je da se utvrdi nivo spremnosti zemlje u smislu prenošenja evropske pravne stečevine te institucionalnih i administrativnih kapaciteta države.

Mišljenje o aplikaciji BiH za članstvo u EU:

Evropska komisija iznijela je 29. maja/svibnja 2019. godine mišljenje o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u EU. Ono je prekretnica u odnosima EU i Bosne i Hercegovine; potvrđuje da je EU opredijeljena da vodi i podržava zemlju u poduzimanju potrebnih reformi na putu ka evropskim integracijama.

Mišljenje identificira 14 ključnih prioriteta koje BiH mora ispuniti kako bi se preporučila za otvaranje pregovora o pridruživanju EU; pruža sveobuhvatan plan za postupne reforme. Ključni prioriteti pokrivaju područja demokratije / funkcionalnosti; vladavine zakona; osnovnih prava; i reforme javne uprave – osnove procesa pridruživanja EU.

Stabilisation and Association Agreement / Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SPP):

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) je instrument kojim se obezbjeđuju formalni mehanizmi i usaglašena mjerila koji omogućavaju EU da zajedno sa BiH radi na njenom približavanju standardima Evropske unije. Od potpisivanja SSP-a, bosanskohercegovačke institucije su obavezne osigurati da se postojeći i budući zakoni postepeno usklađuju sa pravnom stečevinom EU (*acquis*). Također, bh. institucije su takođe obavezne osigurati da se postojeći i budući zakonski propisi u potpunosti primjenjuju. Prema odredbama SSP-a, Vijeće za stabilizaciju i pridruživanje nadzire provedbu Sporazuma i daje preporuke o narednim koracima u Procesu stabilizacije i pridruživanja (PSP). Osnovni elementi SSP-a su:

- promocija slobodnog kretanja roba;
- stvaranje efikasnih institucija;
- razvoj tržišne ekonomije;
- smanjenje kriminala i korupcije;
- promocija reforme visokog obrazovanja;
- razvijanje demokratije, ljudskih prava i nezavisnih medija; i
- poboljšanje saobraćajne infrastrukture u regionu.

Stabilisation and Association Council / Vijeće za stabilizaciju i pridruživanje:

Stručno tijelo koje čine eksperti iz Evropske komisije i vlade zemlje potpisnice Sporazuma, a odgovorno je za provođenje neophodnih reformi u skladu sa SPP-om. Odbor za stabilizaciju i pridruživanje može osnovati pododbore koji će biti zaduženi za specifična područja politika.

Stabilisation and Association Comitee/ Odbor za stabilizaciju i pridruživanje:

Stručno tijelo koje čine eksperti iz Evropske komisije i vlade zemlje potpisnice Sporazuma, a odgovorni su za provođenje neophodnih reformi u skladu sa SPP-om. Odbor za stabilizaciju i pridruživanje može osnovati pododbore koji će biti zaduženi za specifična područja politika.

Stabilisation and Association Parliamentary Committee/ Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje

Forum članova Parlamentarne skupštine BiH i Evropskog parlamenta.

**Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini i
Specijalni predstavnik Evropske unije u BiH**

Skenderija 3a
71000, Sarajevo
Bosna i Hercegovina

(press/mediji): +387 33 560 820
(Tel): +387 33 254 700, +387 33 666 037
(press/mediji): delegation-bih-interviews@eeas.europa.eu
(e-mail): delegation-bih@eeas.europa.eu

www.europa.ba

DRUŠTVENE MREŽE

- facebook.com/europa.ba
- twitter.com/eubih
- youtube.com/eubih
- instagram.com/eubih

Evropska unija

